

การนำความรู้สู่การปฏิบัติงานจริงด้วยสหกิจศึกษา
ของคณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
PRACTICAL OF KNOWLEDGE BY COOPERATIVE
EDUCATION OF SCHOOL OF ACCOUNTANCY
SRIPATUM UNIVERSITY

พรรณทิพย์ อย่างกลั่น¹ อัจฉราพร โชติพิฤกษ์²

บทคัดย่อ

สหกิจศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ออกไปเรียนรู้ และฝึกประสบการณ์ที่ตรงกับวิชาชีพในสภาพจริงสลับกับการเรียนในสถานศึกษา โดยเป็นความร่วมมืออย่างใกล้ชิดของสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รู้จักและประเมินศักยภาพตนเองได้ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ เข้าใจและรู้จักสังคม วัฒนธรรม และคนในแวดวงวิชาชีพ รวมทั้งเข้าใจและรู้จักลักษณะงานในสายวิชาชีพได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นข้อมูลสะท้อนกลับในการพัฒนาตนเองให้พร้อมก่อนก้าวออกสู่สังคมงานต่อไป นอกจากนี้ สหกิจศึกษายังทำให้ได้ข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้ใช้บัณฑิตสำหรับการนำไปพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องเพื่อเป็นแนวทาง สำหรับการผลิตบัณฑิตที่ได้มาตรฐานและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตยิ่งขึ้น

---

¹อาจารย์พรรณทิพย์ อย่างกลั่น

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉราพร โชติพิฤกษ์

ผู้อำนวยการกลุ่มงานมาตรฐานการศึกษาและบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

โดยกระบวนการสหกิจศึกษาประกอบด้วย 3 กระบวนการ คือ 1) กระบวนการก่อนออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษา 2) กระบวนการระหว่างปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและ 3) กระบวนการหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ตอปรับนโยบายมหาวิทยาลัยด้วยการพัฒนาหลักสูตรนำสหกิจศึกษาบรรจุในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต กำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในตำแหน่งงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาการบัญชีในสถานประกอบการที่นักศึกษาสนใจ ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานสหกิจศึกษา คณะบัญชีได้พัฒนากระบวนการดำเนินงานสหกิจศึกษามาอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาต่อยอดการจัดทำรายงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาจัดทำเป็นบทความสหกิจศึกษา และนำเสนอต่อคณะกรรมการ ซึ่งนอกจากจะทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การวางแผน วิเคราะห์ ค้นคว้าข้อมูล รวบรวมและสรุปข้อมูลแล้ว ยังทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้กระบวนการและวิธีการในการเขียนบทความ และการนำเสนอซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็น และยังเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียนต่อในระดับบัณฑิตศึกษา อีกทั้งบทความสหกิจศึกษาจะผ่านกระบวนการประกวดภายในคณะ เพื่อส่งเข้าประกวดในระดับมหาวิทยาลัยและระดับเครือข่ายต่อไป โดยในปี 2561 คณะบัญชีสามารถคว้ารางวัลรางวัลนักศึกษาสหกิจศึกษานานาชาติดีเด่น รางวัลรองชนะเลิศอันดับสองผลงานด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และรางวัลผู้ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาดีเด่นในสถานศึกษาระดับเครือข่าย รางวัลดังกล่าวจึงยืนยันได้ว่าคณะบัญชีได้มีการพัฒนาด้านสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่องและจะมีการพัฒนาด้านสหกิจศึกษาต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: สหกิจศึกษา คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Abstract

Cooperative education is a work-integrated learning in the enterprise which closes cooperation between academic agency and enterprise. Aim of cooperative education was to give the student to do self assessment in terms of technical, career and necessary skills in

their career. The student will understand society, culture and people in their career. Also, will understanding and more profoundly know their job description which reflecting them to self-development before go to working system. Moreover, Information received from Cooperative education can be used to develop course, study and instruction system, activity which serves to produce standard graduated student and fit to labour market demand. Cooperative education has 3 implementation processes which are 1) Before cooperative education start process, 2) Between cooperative education implementation process, and 3) After cooperative education finish process.

A school of Accountancy, Sripatum University follows the university's policy by developed and included cooperative education program into accountancy bachelor degree program. The 4th year student will practice in enterprise in the relevant accountancy position which they interested. Since cooperative education has been implemented, School of Accountancy has continually develops cooperative education implementation process. An article was developed by student from cooperative education report and presented to committee for evaluation. The student was not only can learn planning, analyses, data reviewing, data collecting and summarizing data but also learn process and method of writing and presenting article which was a necessary skill and a good basic to further study in graduated school, Winner article was selected from a School of Accountancy contest process and submit for the contest in university level and in networking level. By the year 2561 (B.E.), School of Accountancy, Sripatum University had win 2 National Cooperative Education awards, the second prize of social science and humanities

science, national best practice of student in international cooperative education award and best practice in the cooperative education operator in academy. This confirmed that School of Accountancy continues developing cooperative education and will continually develop cooperative education in the next future.

Keywords: Cooperative education, School of Accountancy, Sripatum University

บทนำ

สหกิจศึกษา (Cooperative Education) ถือเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของการจัดการศึกษาเพื่อเติมเต็มศักยภาพทั้ง Hard Skill และ Soft Skill ให้กับนักศึกษาโดยเน้นให้นักศึกษาได้ออกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการสลับกับการเรียนในสถานศึกษาของนักศึกษาในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 วิจิตร ศรีสะอ้านและคณะ (2552) ได้กล่าวไว้ว่า “สหกิจศึกษา เป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาสลับกับการไปหาประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างมีระบบ ด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning : WIL)” แนวคิดหลักของการดำเนินงานสหกิจศึกษา ประกอบด้วย 2 แนวคิดใหญ่ คือ 1) การตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ (Career Development) และการเข้าสู่ระบบการทำงานของบัณฑิต (Employability) ก่อนสำเร็จการศึกษา และ 2) การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตตามความต้องการของตลาดแรงงาน (วิจิตร ศรีสะอ้านและคณะ, 2552) สหกิจศึกษาได้ขยายตัวไปยังสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างกว้างขวางและได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลโดยมีสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นภาคีสำคัญของภาครัฐ

การจัดให้นักศึกษามีประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการนั้นเป็นไปตามหลัก “เรียนจากการทำ” (Learning by Doing) ทำให้การจัดการศึกษาตามแนวคิดนี้มีชื่อเรียกที่หลากหลาย เช่น การศึกษาจากประสบการณ์ (Experiential Education) โปรแกรมทำงานและศึกษา (Work-Study Program) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพ (Internship) แต่ชื่อที่เป็นที่แพร่หลายในปัจจุบันคือ สหกิจศึกษา (Cooperative Education) และบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ (Work Integrated Learning) ซึ่งปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษามีการนำสหกิจศึกษาบรรจุไว้ในหลักสูตรและมีการดำเนินการด้านสหกิจศึกษาอย่างกว้างขวาง

สหกิจศึกษาทำให้ทราบว่าในหลักสูตรการเรียนการสอนได้ให้นักศึกษาเรียนวิชาเตรียมสหกิจศึกษาก่อน เพื่อการเตรียมความพร้อมนักศึกษาออกไปปฏิบัติงาน (ทัศนีย์ ประธานและคณะ, 2555) ซึ่งอยู่กระบวนการก่อนสหกิจศึกษา โดยในกระบวนการนี้ประกอบด้วย การประสานรับแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสหกิจศึกษาระหว่างนักศึกษาและวิทยาลัย การติดต่อประสานงานในการส่งตัวนักศึกษาไปยังสถานประกอบการ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษา และการจัดโครงการปฐมนิเทศสหกิจศึกษา เมื่อนักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาแล้ว ขั้นตอนถัดไปจะเป็นกระบวนการระหว่างปฏิบัติสหกิจศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การนิเทศงานของอาจารย์มีประโยชน์ต่อสถานประกอบการ การให้คำปรึกษาแนะนำและแก้ไขปัญหาให้นักศึกษาระหว่างปฏิบัติงาน การติดตามนักศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงาน สหกิจศึกษา และกระบวนการหลังปฏิบัติสหกิจศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมหลักกลับจากสถานประกอบการ กระบวนการรายงานตัวหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกสหกิจศึกษาและการประเมินผลการปฏิบัติงาน (วริญา คลังแสง และเย็นจิต คงปาน, 2561) โดยการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาควรสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อกำหนดแนวทางดำเนินโครงการร่วมกันจากทุกภาคส่วนสำคัญคือ สถานศึกษาโดยนักศึกษาและอาจารย์ผู้รับผิดชอบ สถานประกอบการ รวมถึงหน่วยงานสนับสนุนภาครัฐ (เฉลิมพร เย็นเผือก, 2561) ดังนั้นกิจกรรมสำคัญและกระบวนการบริหารจัดการสหกิจศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนหรือการเตรียมตัวก่อนการปฏิบัติงาน (Plan) 2) การปฏิบัติงาน (Do) 3) การติดตามความก้าวหน้าและ

การประเมินผล (Check) และ 4) การดำเนินการหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา (Act) (สิริฉันทน์ สตรีกุล เตชะพาพงษ์, 2558)

หลังจากที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้ว นักศึกษาที่มีส่วนร่วมในโครงการสหกิจศึกษาจะทำให้ได้เปรียบในแง่ของเงินเดือน กล่าวคือเมื่อนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาไปสมัครงานจะทำให้ได้รับเงินเดือนที่สูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา (Gardner, Nixon & Motschenbacher, 1992) นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษานั้นมีความรับผิดชอบในการทำงานมากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา (Riggio, Kubiak, Taylor & Neale, 1994) และ Riggio et al. (1994) และยังได้ข้อสรุปว่านักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษานั้น ประสบการณ์ในการทำงานมีผลในเชิงบวกอย่างมากต่ออาชีพการงานของพวกเขาด้วย

วัตถุประสงค์ของสหกิจศึกษา (วิจิตร ศรีสอ้านและคณะ, 2552)

1. เตรียมความพร้อมนักศึกษาด้านการพัฒนาอาชีพ เสริมทักษะและประสบการณ์ให้พร้อมที่จะเข้าสู่ระบบการทำงาน
2. เพิ่มเติมประสบการณ์ทางด้านวิชาการ วิชาชีพและการพัฒนาตนเองแก่นักศึกษาในรูปแบบที่มีคุณค่าเหนือกว่าการฝึกงาน
3. เปิดโอกาสให้สถานประกอบการทั้งภาคเอกชนและภาครัฐได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต
4. ให้เกิดการพัฒนากลยุทธ์และการเรียนการสอนที่ทันสมัยได้มาตรฐานและตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานมากยิ่งขึ้น
5. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษาผ่านนักศึกษาสหกิจศึกษาและคณาจารย์นิเทศ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

ความสำคัญและประโยชน์ของสหกิจศึกษา

ปัจจุบันแวดวงการศึกษามีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง คุณภาพบัณฑิต จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความเชื่อถือให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นสถาบันการศึกษาส่วนใหญ่จึงมุ่งเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตเพื่อให้มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งด้วยกระบวนการของสหกิจศึกษาเชื่อว่าจะสามารถทำให้นักศึกษา “รู้จักตน รู้จักคน และรู้จักงาน” (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2552) สถาบันประกอบการเองก็ได้พนักงานในการร่วมทำงาน และมีโอกาสในการสรรหาบุคลากรประจำ คณาจารย์มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย และได้แหล่งทุนวิจัย ด้านสถานศึกษาได้ประเมินคุณภาพนักศึกษา เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างกันกับสถาบันประกอบการอันจะเกิดการต่อยอดของความร่วมมือด้านอื่นๆต่อไป ด้วยเหตุนี้สถาบันการศึกษาจึงได้มีนโยบายในการเลือกจัดการศึกษาโดยนำสหกิจศึกษาบรรจุเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีมาตรฐานทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ และเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ถือเป็นส่วนสำคัญของการเตรียมนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พร้อมปฏิบัติงานในสายอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา การให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการจริงทำให้หลายฝ่ายได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. นักศึกษา : นักศึกษาจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษายังสถานประกอบการ เนื่องจากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเน้นให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานที่ตรงกับสาขาวิชาที่ตนได้ศึกษามา กรณีนักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต นักศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในสำนักงานบัญชีบริษัทเอกชนหรือหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานในด้านบัญชีโดยตรง ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้เอกสาร การคัดแยกเอกสาร การนำเอกสารไปประกอบการบันทึกบัญชีในโปรแกรมสำเร็จรูป การจัดเก็บเอกสาร การประมวลผลข้อมูลบัญชี หรือหากนักศึกษาไปปฏิบัติงานในสำนักงานสอบบัญชี นักศึกษาจะต้องออกไปตรวจสอบบัญชีจริง เรียนรู้กระบวนการ วิธีการ และลงมือปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชี ทำให้นักศึกษาได้ประสบการณ์จากการทำงานจริง เกิดทักษะในการทำงาน นอกจากนี้ยังจะได้รับค่าตอบแทนจากสถานประกอบการเสมือนว่านักศึกษาเป็น

พนักงานอีกด้วย และเมื่อนักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเสร็จสิ้นแล้ว ประสบการณ์ตรงนี้ยังเป็นใบผ่านงานที่นักศึกษาจะสามารถนำไปเขียนเป็นประวัติในการทำงาน สำหรับสมัครงานจะทำให้มีโอกาสในการได้งานทำมากกว่านักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้วไม่เคยไปปฏิบัติงานจริงยังสถานประกอบการเลย

2. สถานประกอบการ : สถานประกอบการจะให้นักศึกษาไปช่วยปฏิบัติงานตลอดทั้งปี ทำให้ไม่ต้องรับพนักงานเพิ่ม และทำให้พนักงานของสถานประกอบการสามารถไปทำงานในส่วนอื่นที่มีความสำคัญมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันสถานประกอบการยังสามารถพิจารณาคัดเลือกพนักงานได้ กล่าวคือ การที่นักศึกษาไปปฏิบัติงานยังสถานประกอบการนั้น เสมือนเป็นการทดลองงานในช่วงแรก หากสถานประกอบการเห็นว่านักศึกษาคนนี้มีศักยภาพสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีความรับผิดชอบ สถานประกอบการสามารถรับนักศึกษานั้นเข้าทำงานเป็นพนักงานประจำของบริษัท โดยไม่ต้องมาเริ่มสอนหรือทดลองงานอีก ทำให้บริษัทประหยัดค่าใช้จ่ายในการสรรหาพนักงานใหม่ นอกจากนี้ยังเกิดความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาและส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานประกอบการที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาไปปฏิบัติงานยังสถานประกอบการของตนเองด้วย

3. สถานศึกษา : สถานศึกษาจะได้รับประโยชน์ที่เกิดจากความร่วมมือกับสถานประกอบการ หากสถานประกอบการนั้นพอใจกับนักศึกษาที่ไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาแล้ว สถานประกอบการนั้นจะเชื่อมั่นในคุณภาพของนักศึกษาโดยจะรับนักศึกษาสหกิจศึกษาของสถานศึกษารุ่นต่อ ๆ ไป รวมทั้งให้ความเชื่อมั่นกับคุณภาพของบัณฑิตของสถานศึกษาอีกด้วยทำให้สถานศึกษามีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน ทางด้านอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์นิเทศงานสหกิจศึกษา จะมีความสัมพันธ์อันดีกับ บุคลากรของสถานประกอบการ มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหารือร่วมกันในประเด็นปัญหาและอื่นๆ ทำให้เกิดความร่วมมือในการสร้างงานวิชาการ วิจัยร่วมกัน เกิดความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากร เกิดการแลกเปลี่ยนในการใช้ทรัพยากรระหว่างกัน และยังทำให้อาจารย์ได้ update ความรู้ที่ทันสมัย และได้กรณีศึกษาใหม่ๆ มาใช้สำหรับการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไปในอนาคต

หลักสูตรสหกิจศึกษา (วิจิตร ศรีสอานและคณะ, 2552)

1. กำหนดรายวิชาและหน่วยกิต

สถานศึกษาที่ต้องการจัดการศึกษาสหกิจศึกษา จะต้องมีการกำหนดรายวิชา สหกิจศึกษาไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร โดยในระดับปริญญาตรีควรมีการกำหนดรายวิชาสหกิจศึกษาไว้ในหมวดวิชาชีพเฉพาะ จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และควรจัดรายวิชาสหกิจศึกษาไว้ในแผนการเรียนชั้นปีที่ 3 หรือชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้ต้องผ่านรายวิชาบังคับก่อนตามที่หลักสูตรกำหนด และนักศึกษาต้องเริ่มเรียนวิชาเอกหรือวิชาเลือกของตนเองแล้ว ในภาคการศึกษาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนรายวิชาสหกิจศึกษา นักศึกษาจะต้องไปปฏิบัติงานยังสถานประกอบการเสมือนพนักงานชั่วคราว ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์

2. คุณสมบัติของนักศึกษาสหกิจศึกษา

เพื่อให้การดำเนินการสหกิจศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรควรมีการคัดกรองนักศึกษาที่จะเข้าออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ โดยการกำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาสหกิจศึกษา ดังนี้

- มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่อยู่ในระหว่างการถูกทำโทษทางวินัย
- มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสามารถพัฒนาตนเองได้
- มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป
- สอบผ่านรายวิชาที่เป็นเงื่อนไขบังคับก่อนของรายวิชาสหกิจศึกษาในหลักสูตร
- ผ่านการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงานตามที่ได้กำหนดไว้ในเงื่อนไขก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

3. การวัดและประเมินผล

หลักสูตรควรกำหนดเกณฑ์การวัดผลรายวิชาสหกิจศึกษาไว้ในหลักสูตรอย่างชัดเจน ความเป็นธรรม โดยสามารถกำหนดระดับคะแนนเป็นเกรดตั้งแต่ A ถึง F หรือกำหนดเป็นแบบ ผ่าน (S) และ ไม่ผ่าน (U) ก็ได้

กระบวนการสหกิจศึกษา (วิจิตร ศรีสอ้านและคณะ, 2552)

1. กระบวนการสหกิจศึกษาของสถานศึกษา

1.1 การเตรียมความพร้อมทั้งด้านวิชาการ ทักษะวิชาชีพให้นักศึกษาก่อนไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

1.2 การกำหนดและพิจารณาคุณสมบัตินักศึกษา การคัดเลือกนักศึกษาและการประกาศผลการคัดเลือกนักศึกษา

1.3 การจัดทำงานและรับรองงานคุณภาพ การประกาศให้นักศึกษาทราบ

1.4 การประชุมร่วมกันระหว่างคณาจารย์นิเทศ ผู้นิเทศงานและนักศึกษา

1.5 การทำจดหมายส่งตัวนักศึกษา การรายงานตัวของนักศึกษาสถานประกอบการ

1.6 การจัดทำแผนการปฏิบัติงานของนักศึกษา การนิเทศงานและการรายงานความก้าวหน้า

1.7 การนำเสนอผลการปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

1.8 การสัมมนาระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา

1.9 การแจ้งข้อมูลย้อนกลับไปยังสถานประกอบการ

1.10 การประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานด้านสหกิจศึกษา

2. กระบวนการสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ

2.1 การวางแผนกำลังคน งบประมาณในการรับนักศึกษา

2.2 การจัดทำงานคุณภาพ การคัดเลือกนักศึกษาและการแจ้งผลการคัดเลือกนักศึกษา

2.3 การประชุมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ คณาจารย์นิเทศและนักศึกษา

2.4 การจัดเตรียมอุปกรณ์และสถานที่ทำงานของนักศึกษา

2.5 การรับรายงานตัวนักศึกษา การนิเทศงาน การรายงาน
ความก้าวหน้า

2.6 การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน การประเมินผลและการแจ้ง
ข้อมูลย้อนกลับไปสถานศึกษา

2.7 การสัมมนาระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา

2.8 การประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานด้านสหกิจศึกษา

สหกิจศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม

มหาวิทยาลัยศรีปทุมเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนรายแรกๆ ที่ได้เข้าร่วมโครงการนำร่องในการจัดการศึกษาสหกิจศึกษาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 ตามประกาศนโยบายให้การสนับสนุนของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยในขณะนั้น ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับงานด้านสหกิจศึกษาอย่างยิ่ง โดยบรรจุรายวิชาสหกิจศึกษาลงในหลักสูตรของคณะต่างๆ การดำเนินงานสหกิจศึกษาจึงเติบโตขยายตัวอย่างรวดเร็วจนเป็นที่รู้จักและยอมรับโดยทั่วไป

ดังนั้น เพื่อรองรับการขยายงานและพัฒนางานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีความโดดเด่น คล่องตัว และเป็นการสร้างโอกาสเพื่อผลักดันให้การดำเนินงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเป็นที่ยอมรับและมีชื่อเสียงที่สุดแห่งหนึ่งในระดับประเทศและนานาชาติ ในปี พ.ศ. 2553 จึงได้จัดตั้ง “ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ” (Cooperative Education and Career Development Center) เพื่อดำเนินการด้านสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีปทุมภายใต้การกำกับดูแลของรองอธิการบดี

รูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม ครอบคลุมองค์ประกอบของกระบวนการสหกิจศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตรสหกิจศึกษา ด้านการจัดหน่วยงานสหกิจศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาและด้านการจัดบริการอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องจากสหกิจศึกษา ซึ่งในช่วงแรกการจัดการสหกิจศึกษายังพบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือการขาดความ

ร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง บุคลากรที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจ และระบบการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษายังไม่ชัดเจน (อัจฉราพร โชติพิฤกษ์, 2555)

ด้วยความมุ่งมั่นในการดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพนักศึกษาในระหว่างการศึกษาให้มีความพร้อมในการทำงาน และพร้อมที่จะก้าวออกไปเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพสามารถทำงานได้ทันทีหลังจากสำเร็จการศึกษา และเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของสังคม จึงทำให้ศูนย์สหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับรางวัล “สถานศึกษาดารุ่งด้านการดำเนินงานสหกิจศึกษาระดับชาติ” ในงานวันสหกิจศึกษาไทย ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2553 และรางวัล “สถานศึกษาดำเนินการสหกิจศึกษาดีเด่นระดับชาติ ปี 2556” ในงานวันสหกิจศึกษาไทย ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2556

สหกิจศึกษาของคณะบัญชี

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ถือเป็นคณะแรกที่ได้เข้าร่วมโครงการนำร่องในการจัดการศึกษาสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยตั้งแต่ปีพ.ศ. 2545 การดำเนินการสหกิจศึกษาในปีแรกๆ นั้น ทางคณะฯ จะเป็นผู้ดำเนินการเองตลอดกระบวนการ โดยเริ่มตั้งแต่การติดต่อสถานประกอบการเพื่อส่งนักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา จัดการประชุมระหว่างคณะบัญชีกับตัวแทนสถานประกอบการ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษา การปฏิบัติงานของนักศึกษา การติดตามประสานงานระหว่างที่นักศึกษาปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ การนิเทศงาน การจัดทำรายงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน

สำหรับกระบวนการจับคู่ศึกษากับสถานประกอบการนั้น คณะฯ ใช้หลักการ Area Based คือการจัดสถานประกอบการให้กับนักศึกษาที่มีที่พักอยู่บริเวณเดียวกันหรือใกล้เคียงกับสถานประกอบการเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเดินทาง และป้องกันปัญหาด้านค่าใช้จ่าย ความปลอดภัย และอื่นๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการจะจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษาเพื่อดูแลให้คำปรึกษานักศึกษา กำหนดให้อาจารย์นิเทศออกนิเทศงาน ณ

สถานประกอบการอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อพบปะพูดคุยกับพนักงานที่ปรึกษา ผู้บริหาร เพื่อติดตามและประเมินผลการดำเนินงานสหกิจศึกษาและประเมินผลการปฏิบัติงาน สหกิจศึกษาของนักศึกษา รับฟังความคิดเห็นของสถานประกอบการซึ่งจะเป็นข้อมูล สะท้อนกลับให้กับนักศึกษาในการพัฒนาตนเอง และนำข้อมูลที่ได้สำหรับการนำไป พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานสหกิจศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่อไป

คณะบัญชีกำหนดให้นักศึกษาจัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน สหกิจศึกษา และนำส่งรายงานในช่วงท้ายของการปฏิบัติงานต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ภายหลังจากสิ้นสุดการปฏิบัติงาน 16 สัปดาห์ นักศึกษาจะต้องกลับมานำเสนอ รายงานการปฏิบัติงาน ตามวันเวลาที่คณะกำหนดไว้ โดยในการนำเสนอรายงานการ ปฏิบัติงานนั้นจะจัดให้นักศึกษาเข้าร่วมรับฟังการนำเสนอ และคณะกรรมการของ คณะทำการประเมินผล ระหว่างการประเมินผลจะมีการแลกเปลี่ยนความรู้จากการไป ปฏิบัติงานระหว่างนักศึกษาด้วยกันและคณะกรรมการเป็นผู้เติมเต็ม เสริมความรู้ ให้กับนักศึกษา ซึ่งเน้นบูรณาการความรู้ทางวิชาการกับการปฏิบัติงาน

การดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้มีการ พัฒนาปรับเปลี่ยนกระบวนการเพื่อให้เกิดการต่อยอดความรู้ยิ่งขึ้น โดยในปัจจุบันมี ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดรายวิชาเตรียมสหกิจศึกษา คณะบัญชีได้บรรจุรายวิชาเตรียมสหกิจ ศึกษาไว้ในหลักสูตร และกำหนดแผนการเรียนให้มีการเรียนในภาคการศึกษาฤดูร้อน ก่อนหน้าที่นักศึกษาจะออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1 โดย วัตถุประสงค์ของรายวิชาคือประชาสัมพันธ์สหกิจศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจ กระบวนการสหกิจศึกษา ศึกษาภาคทฤษฎี ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษา และการ หาสถานประกอบการ เข้าสมัคร สัมภาษณ์งานสหกิจศึกษากับสถานประกอบการทั้ง ในประเทศและต่างประเทศ

2. กำหนดแผนการดำเนินงานสหกิจศึกษาและจัดทำปฏิทินสหกิจศึกษา ประจำคณะบัญชี โดยในการกำหนดนั้นจะสอดคล้องกับปฏิทินของศูนย์สหกิจศึกษา และปฏิทินการศึกษาของมหาวิทยาลัย ดังตัวอย่างด้านล่าง

แผนการดำเนินงาน สหกิจศึกษาคณะบัญชี

รุ่นที่ 32 ประจำปีการศึกษาที่ 1/2561

รายละเอียด	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประชาสัมพันธ์โครงการสหกิจศึกษา	←	→						
คัดเลือกนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ	←	→						
อบรมเตรียมความพร้อมนักศึกษาในหัวข้อภาคีและ Excel เพื่องานบัญชี		←	→					
ปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา			←	→				
นิเทศงานนักศึกษาสหกิจศึกษา					←	→		
นำเสนอรายงานสหกิจศึกษาและประเมินผล							←	→

ภาพประกอบ 1 แผนการดำเนินงานสหกิจศึกษาคณะบัญชี

3. คัดเลือกและจับคู่ศึกษากับสถานประกอบการ ดังนี้

3.1 สถานประกอบการในประเทศไทย คณะบัญชีได้ให้นักศึกษาติดต่อสถานประกอบการด้วยตนเองภายใต้การกำกับดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา ทั้งนี้เพื่อฝึกให้นักศึกษาได้เรียนรู้เทคนิคการเลือกสถานประกอบการที่เหมาะสมกับตนเอง เรียนรู้กระบวนการสมัครงาน การยื่นใบสมัคร การเขียน Resume การสัมภาษณ์งาน และการรอผลการตอบรับเข้าปฏิบัติงานจากสถานประกอบการ โดยกระบวนการทั้งหมดจะเสมือนกับการที่นักศึกษาต้องไปสมัครงานเมื่อสำเร็จการศึกษา

3.2 สถานประกอบการในต่างประเทศ คณะบัญชีได้มีการติดต่อสถานประกอบการให้กับนักศึกษา เช่น สหกิจศึกษาคณะบัญชี รุ่น 32 ที่ผ่านมาคณะได้ประสานงานติดต่อกับสถานประกอบการ ณ สปป.ลาว ไว้เบื้องต้น ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบและสมัครงาน คณะจะทำการคัดเลือกนักศึกษาด้วยการสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อให้ได้นักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ด้านภาษาอังกฤษ และทักษะตรงตามที่สถานประกอบการต้องการ หลังจากนั้นนักศึกษาจะต้องส่งประวัติส่วนตัว(Resume) ที่เป็นภาษาอังกฤษไปยังสถานประกอบการที่ สปป.ลาว และสถานประกอบการจะนัดสัมภาษณ์อีกครั้งผ่านทางโทรศัพท์เป็นภาษาอังกฤษ

สำหรับรุ่นนี้มีนักศึกษาที่ผ่านการสัมภาษณ์และได้รับการตอบรับไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาที่ สปป.ลาว จำนวน 8 คน ดังนี้

- บริษัท เคพีเอ็มจี ลาว จำกัด จำนวน 1 คน
- บริษัท เอ็นส์แอนด์ย้ง ลาว จำกัด จำนวน 3 คน
- บริษัทเอสเคเอ็นพี จำกัด จำนวน 2 คน
- บริษัท ปีโตรเลียมเทรคดิ่งลาว จำกัด (มหาชน) จำนวน 2 คน

ภาพประกอบ 2 การนิเทศงานสหกิจศึกษา ณ สปป.ลาว

4. จัดปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา ก่อนออกปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในแต่ละรุ่นคณะจะจัดให้มีการปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ แนะนำการปฏิบัติตน ชี้แจงเกี่ยวกับเอกสารต่าง ๆ ช่องทางการติดต่อประสานงานระหว่างกัน การรายงานความก้าวหน้า การจัดทำรายงาน และการนำเสนอบทความสหกิจศึกษา

ภาพประกอบ 3 การปฐมนิเทศนักศึกษาสหกิจศึกษา

5. การนิเทศงานสหกิจศึกษา ระหว่างนักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ คณะจะจัดอาจารย์ไปนิเทศงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการเพื่อติดตามการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้าของงาน ให้คำปรึกษา และพบปะหารือร่วมกับสถานประกอบการในประเด็นต่างๆ จำนวน 2 ครั้ง สำหรับช่วงเวลาในการออกนิเทศงานสหกิจศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมความสะดวกของสถานประกอบการและอาจารย์นิเทศที่จะต้องมีการนัดหมายล่วงหน้าอย่างชัดเจน

ภาพประกอบ 4 การนิเทศงานสหกิจศึกษา ณ สถานประกอบการ

6. เมื่อนักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษาครบ 16 สัปดาห์เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว นักศึกษาจะต้องส่งรายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาและบทความสหกิจศึกษา ทั้งแบบรูปเล่มและไฟล์ข้อมูลบันทึกในซีดี

7. การนำเสนอผลงานสหกิจศึกษา และประเมินผล

7.1 คณะบัญชีได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอผลงานจากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาจากเดิมที่จัดห้องเพื่อนำเสนอผลงานปรับรูปแบบใหม่เป็นให้นักศึกษานำเสนอผลงานสหกิจศึกษาผ่านทางบทความวิชาการ และโปสเตอร์ขนาด 60 x 90 เซนติเมตร โดยคณะฯ ได้กำหนด Template รูปแบบของบทความและโปสเตอร์เป็นแนวทางให้นักศึกษาดำเนินการ

7.2 จัดนิทรรศการนำเสนอบทความวิชาการสหกิจศึกษา ในวันที่จัดการนำเสนอบทความสหกิจศึกษานั้น คณะฯ ได้จัดเป็นโครงการนิทรรศการผลงานนักศึกษาสหกิจศึกษา คณะบัญชี โดยรูปแบบการนำเสนอบทความสหกิจศึกษา คือ จะให้นักศึกษายื่นประจำจุดติดตั้งโปสเตอร์ของตนและนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ละคน และจะมีนักศึกษาร่วมฟังด้วย ทั้งนี้กรรมการและนักศึกษาสามารถสอบถามเพิ่มเติมประเด็นต่าง ๆ ได้ และในวันดังกล่าวจะมีการคัดเลือกบทความสหกิจศึกษา และการนำเสนอที่มีคะแนนสูงที่สุดจำนวน 9 บทความ และให้นักศึกษานำเสนออีกครั้งบนเวที ซึ่งทำให้ทุกคนได้รับฟังการปฏิบัติงานในมุมมองและงานที่ต่างออกไป หลังจากนั้นจะเป็นการตัดสินสำหรับบทความสหกิจศึกษาดีเยี่ยม 3 รางวัลและส่วนที่เหลือคือรางวัลชมเชย

ภาพประกอบ 5 การนำเสนอบทความสหกิจศึกษา

8. สรุปผลการดำเนินการสหกิจศึกษา คณะบัญชี จะทำการประมวลผลคะแนนสหกิจศึกษาและตัดเกรดนักศึกษาโดยใช้เกณฑ์ผ่าน (S) หรือ ไม่ผ่าน (U) โดยนักศึกษาจะต้องมีคะแนนการประเมินรวมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 คะแนนประเมินจะประกอบด้วยคะแนนประเมินจากสถานประกอบการร้อยละ 50 และคะแนนประเมินจากคณะร้อยละ 50 รายละเอียดของการประเมินประกอบด้วย ประเมินจากรายงาน บทความและการนำเสนอบทความสหกิจศึกษา หลังจากนั้นจะทำการสรุปผลการดำเนินงานสหกิจศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการสหกิจศึกษาในรุ่นต่อไป

ผลงานสหกิจศึกษาคณะบัญชี

จากการปรับปรุงแบบการนำเสนอผลงานสหกิจศึกษา โดยต่อยอดจากรายงานสหกิจศึกษาเป็นการเขียนบทความสหกิจศึกษาและการนำเสนอ นั้น ทำให้คณะสามารถประเมินศักยภาพของนักศึกษาแต่ละคนได้ชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถคัดเลือกผลงานสหกิจศึกษาดีเด่นได้ และเมื่อนำผลงานที่ผ่านการคัดเลือกของคณะส่งเข้าประกวดผลงานสหกิจศึกษาภายในมหาวิทยาลัย พบว่า ในภาคการศึกษาที่ 1/2561 ผลงานนักศึกษาสหกิจศึกษาในประเทศ จำนวน 6 ผลงาน และผลงานสหกิจศึกษานานาชาติ จำนวน 3 ผลงานที่ส่งประกวด สามารถ

ชนะเลิศได้รับรางวัลสหกิจศึกษานานาชาติ รองชนะเลิศอันดับ 1 นางสาวจิรัฐติกา ดาดี ที่ชอบทความ การตรวจสอบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange on Auditing) และ รองชนะเลิศอันดับ 2 นายยลเดช เลิศพิรพันธุ์ ที่ชอบทความ การตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินสำหรับค่าใช้จ่ายในการบริหาร (Auditing of Cash Disbursement and Admin Expense) และผลงานที่ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 มหาวิทยาลัยได้คัดเลือกเป็นผู้แทนในการส่งประกวดระดับเครือข่ายต่อไป

ทั้งนี้ ผลการประกวดผลงานสหกิจศึกษาระดับเครือข่ายของเครือข่ายอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาสหกิจศึกษาของเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบนพบว่าผลงานของ นางสาวจิรัฐติกา ดาดี นักศึกษาสหกิจศึกษาคณะบัญชี ได้รับรางวัลนักศึกษาสหกิจศึกษานานาชาติดีเด่น รางวัลรองชนะเลิศอันดับสอง และในขณะเดียวกันอาจารย์พรหมทิพย์ อย่างกลิ่น ได้รับรางวัลผู้ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาดีเด่นในสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นความสำเร็จอีกขั้นหนึ่งของการดำเนินงานสหกิจศึกษา คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ภาพประกอบ 6 รางวัลสหกิจศึกษาระดับเครือข่ายอุดมศึกษา
ภาคกลางตอนบน

สรุปผล

การดำเนินการสหกิจศึกษาของคณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ได้มีการเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 และมีพัฒนาการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน กระบวนการด้านสหกิจศึกษาของคณะบัญชีโดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษา โดยการจัดโครงการอบรมให้ความรู้กับนักศึกษาทั้งในด้านวิชาการ วิชาชีพ การเตรียมความพร้อมในการสมัครงาน และการอบรมด้านบุคลิกภาพ นอกจากนี้ยังให้นักศึกษาได้ไปสมัครงานยังสถานประกอบการที่เป็นทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การยื่นเอกสารสมัครงานและการสัมภาษณ์งาน ในระหว่างที่นักศึกษาไปปฏิบัติงาน ณ สถานประกอบการ ทางคณะบัญชีจะมีการจัดอาจารย์นิเทศเพื่อให้คำปรึกษาและไปนิเทศงานที่สถานประกอบการ ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ นอกจากนี้ยังเป็นการติดตามการปฏิบัติงานของนักศึกษาด้วย เมื่อนักศึกษาปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเสร็จแล้ว จะต้องจัดทำรายงานและบทความสหกิจศึกษา และนำเสนอต่อคณะกรรมการ หลังจากนั้นจะเป็นการประเมินผลโครงการสหกิจศึกษา ซึ่งการดำเนินงานด้านสหกิจศึกษาของคณะบัญชีได้มีการพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการด้านสหกิจศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โครงการสหกิจศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักศึกษา สถานประกอบการและสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังสามารถนำรายงานสหกิจศึกษาหรือโครงการงานไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง และเป็นต้นแบบหรือแนวทางในการดำเนินการด้านสหกิจศึกษาของหลักสูตรอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมพร เย็นเยือก. 2561. การประเมินผลการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต. วารสารวิชาการการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 7(1), 66-89.
- ทัศนีย์ ประธาน และคณะ. 2555. ผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. งานวิจัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วริญา คลังแสง และเย็นจิต คงปาน. 2561. ทักษะคตินักศึกษาวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการต่อกระบวนการจัดสหกิจศึกษา. งานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิจิตร ศรีสอ้านและคณะ. 2552. ประมวลสาระชุดฝึกอบรบสหกิจศึกษา. กรุงเทพฯ: สมาคมสหกิจศึกษาไทย.
- สิริฉันทน์ สติรกุล เตชพาพพงษ์. 2558. การบริหารจัดการสหกิจศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัย : กรณีศึกษา สาขาวิชาธุรกิจและอาชีพศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วารสารปัญญาภิวัฒน์, 7(2), 146-156.
- อัจฉราพร โชติพิฤกษ์. 2555. การพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Gardner, P.D., Nixon, D.C., & Motschenbacher, G. 1992. Starting salary outcomes of cooperative education graduates. *Journal of Cooperative Education*, 27(3), 16-26.
- Riggio, R.E., Kubick, C., Taylor, S.J., & Neale, P. 1994. Evaluation of a cooperative education program with an emphasis in industrial/organizational psychology. *Journal of Cooperative Education*, 29(1), 59-66.